

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre: 6 korona.
Félre az év 4 fillér.MAGYELLENK HETENKÉNT ÖTLETER:
pénteken és minden három-
hetente kiadottak; közzététel
széles körben.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓMŰVATAL.

Városi Könyvtár- és Vállalat
Irodájában.Idő kiadók: az érdekeltek és
előfizetők által.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. — Felelős szerkesztő: KONCZ AKOS.

Kiadóvállalat: A VÁROSI KÖNYVTÁR- ÉS VÁLLALAT.

Főispáni beiktatás

Fényes ünnepek között iktatták be tegnap *Wesprémy Zoltán* főispáni székébe. Mi azonban nem az ünnepséget és a külső dísz emeljük ki, hanem azt az igazi szereteten alapuló lelkesedést, mely az új főispán személyét körülvette. Ennek a szeretetnek, osztatlan tiszteletnek és bizalomnak jelei sugárzottak ki az üdvözlő beszédekben, melyekben nem találtunk egy színtelen hangot sem. Nema sablonos szóvirágokat és üres dicséreket mondtak el a szónokok, hanem az az erős meggyőződés színesítette meg szavaikat, hogy az új főispán személyében városunk és a vármegye közönsége és mindkét törvényhatóság érdekeit egy munkás férfi nyerte, aki nemcsak méltóságának díszét fogja viselni, hanem első kíván lenni a város és vármegye érdekeit védő cselekvésben.

Erre a meggyőződésre mindnyájunkat az vezettet, hogy hosszú évek óta ismerjük az új főispán tehetőségét, munkacerejét, visszajáratát és minden nemes ügy iránt érzett lelkesedését. Már pedig aki megszokta a munkát, aki a reábizott ügyeknek évtizedeken át lelkiismeretesen megfelelt, aki a kötelességek útjáról nem tér le, annak felkeben — ha magasabb polcra emelik — nem csökken, hanem emelkedik tevékenységének munkás ereje.

Wesprémy Zoltán ismeri városunk nagy törekvéseit. Itt élt köztünk s habár hivatalánál fogva a vármegye feladatát vezette, élénk érdeklődéssel kísérte városunk fejlődését, haladását. Nem lép tehát egy ismeretlen világha, midőn városunk elére áll, hanem egy oly munkamezőre, hol az ismert utakon biztonsággal járhat a város ügyeinek irányításában. Es ezen az utakon a becsületlen munkásoknak egy egész sereget fogja találni, akik vele és mellette fognak dolgozni és ha kell, küzdeni minden oly kérdés megoldásában, mely a város javát célozza.

Nem akarjuk ez alkalommal felsorolni ama nagy terveket, melyek megvalósítására várnak. Mind megannyi a haladás biztosítékát zárja magában és megvalósításuk a közérdek nézőpontjából szükséges. Az alapvető munka már kész, anyagi forrásainak csak a felhasználást várjuk. A béke jegyében most már egyenlő akarattal be lehet tétetni a munkát és mi, kik ezek munkásságának megfigyeléséből ismerjük az új főispán munkakedvét, alkotni vagyó szellemet, meg vagyunk eleve győződve, hogy a városi haladó törekvésében mindenkor támogatni fogja.

Es ezen meggyőződésünkből kifolyólag szeretettel és bizalommal üdvözljük az új főispánt, szívünkben kívánva, hogy törekvéseiben kísérje Isten áldása és mindazon becses erők munkakedve, akik kívánva annak őt díszes állásában támogatni.

A főispáni beiktatási ünnepről a következőkben számolunk be olvasóinknak:

A vármegyénél.

Pénzes Sándor elnök a következő szavakkal nyitja meg a közgyűlést:

— Tekintetes közgyűlés! Szabályrendeletünk értelmében kötelességem lévén a mai közgyűlésben elnökölni, a törvényhatósági bizottság tagjait és vendégeit szívből üdvözlöm. Bár általánosan köztudomású, hogy a tárgysorozat első pontját a főispáni eskü kivétele és a beiktatás képezi, — örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy az alkotmányos éra beálltával bekoszontott főispáni beiktatás jelentőségét kiemeljem. Bizonyára az új éra áldást hozza lemm magyar hazánkra. Ezen reményről eltekintve a közgyűlést megnyitom és felkérem a h. főjegyző urat, hogy *Wesprémy Zoltán*nak a városi jegyzőségéről való lemondását terjessze elő.

Pákosdy Sándor h. főjegyző felolvassa a lemondó iratot, melyben *Wesprémy* fájdalommal mond búcsút a vármegye tisztikarának, amelynek kebelében negyedszázadot töltött el és támogatásukat kéri az új állásában.

Az állandó választmány javaslataira egyhangúlag elhatározzák, hogy *Wesprémy Zoltán*nak a főjegyzői állásról való lemondását nyugdíjigényének fenntartásával, tudomásul veszik és a nyugdíjszabályzaton ennek folytán szükséges vált módosítás javahagyása iránt felterjesztést intéznek a belügyminiszterhez.

Miután ilyenformán a főispáni eskü letételének akadály nem volt, az elnök *Rásó Gyula* vezetésével *Lengyel Eudre*, *Kovács Gyula*, *Wesprémy István*, *Csapó István*, *Nagy Gábor* dr., *Csak Gyula* és *Bathasz Dezső* dr. bizottsági tagokból álló küldöttséget menezett a főispánért.

A teremben megjelenő főispánt perczeki törtéti taps és éljenzés fogadta. — Gyönyörű, fehér-zöld díszmagyar leant a főispán, akit láthatólag megindult a teli a szeretetnek spontán megnyilatkozása.

Az éljenzés lecsillapultával *Pénzes Sándor* elnök melegen üdvözölte a főispánt és felkérte, hogy tegye le az esküt és foglalja el az elnöki széket. — Az eskümtől *Pákosdy Sándor* h. főjegyző olvasta fel. A főispán erős, határozott hangon ismételte az eskü szövegét. Az eskütétel után folytonos éljenzés közben elfoglalta az elnöki széket és nyomban elmondta székfoglaló beszédét, amely egész terjedelmében így hangzik:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Milyen tisztelt közönség!

Mély megilletődéssel foglalom el Istennek, hazánknak, királynak és a törvényhatóság közönségének tett eskümm elhangzása után szeretetű vármegyénnek kormányfői szé-

két, azaz az erős elhatározással, hogy *szertny* tehetőseget a tudomány, akaratosság és férfiúi egész lelkesedésemet a percétől kezdve teljesen új állásomnak szentelve, mindent el fogok követni arra nézve, hogy azt a bizalmat, amellyel engem a legmagasabb királyi kőgy kintáértett, azt a rokonszeret, szeretetet és ragaszkodást, amilyvel önök engem és személyem fölül körülvenni méltóztak — amelyeket én eléggé meghálálni képes soha sem lehetek, jókarrati törekvéseimmel valamely mértékben legalább kérdelmeseim. (Éljénzés) Egyáltalán gyarlóságom az új állásommal járó feladatok nagy súlyával arányban egyáltalában nem álló gyengeségem tudatában és megilletődés, tekintetes törvényhatósági bizottság, súlyos aggályokba is fokozódik nálam, s hogy ennek dacára mégis ezen díszes, de sokszor tövisekkel bélelt széklet elfoglaltai merészelem, erre vonatkozó ököim a következők:

Az ország legkiválóbb vezetőiről álló jelenlegi alkotmányos kormányunk szívből lélekbeli híve vagyok, s kormány politikájának minden vonalán való gondolatot a legnagyobb odaadással támogatni benső meggyőződésem szerint hűhatalm kötelesség és ha ez a kormány, a fölölem nyert információk alapján elismerem, hogy erőmet és arra való hivatottságomat teljes erővel jónak látta, hogy engem ottidő szerény működés köréből kiszállítsam a politikájának munkatársává a város: házántráti kötelességemnek s vármegyem érdekeiben is illelően tartottam, aggodalmait ennek elnyomásával is a nekem felajánlott ezen díszes bizalmi állást, amelyet pedig nem kerestem, amelyet nem törekedtem; de amelyben az én szeretett vármegyémnek javát és érdekeit továbbra is munkálni módomban leud: elfogadni. (Éljénzés.)

De történet még engem ezen sokak előtt talán méltán moróságnak látnó vállalkozásra az a belső viszony is, amelyben én ennek a törvényhatóságnak érdemes tisztii karal és bizottságának tagjaival állok, akik részéről én hosszú közigazgatási pályámon mindenképp meg szerettem, odaadó támogatást, gyengességek iránt pedig folytonosan jóakarattal előmozdított tapasztaltam; amelyeket, mélyen tisztelt uraim, jövőben is számitani történelmem, sokakos dolog, tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy a törvényhatóság élére kiválasztott főispán amikor letett önképe után állást elfoglalja, követendő irányelveire nézve részletes és tiszteletes programot ad.

Én, tekintetes közgyűlés, ebben a teremben azt hiszem, felmentetnek örökhöztem magam és auld. Hízem egy negyed századot meghaladó időt a vármegyé ügyeinek munkálásában az önök körében életem le és ismerik önök egész egyéniségemet, egész multamat. Elgondolnók tartom azért, ha itt csak azt jelentem ki, hogy programom lesz új állásomban is a munka és becsületos törekvés mindarra vonatkozólag, ami edes hozam és szeretett vármegyémnek is javára szolgálhat.

Politikám a béke — ahol kell a kiegyensúlyozás, a jog: törvény és igazság, törekvés az alkotmány erősítése és kinnálása a társadalom minden tényezőjével szemben arra nézve, hogy váltva együttműködésünkkel hazánkban és közelebből vármegyéknek szelvény és anyagi téren való boldogulását előmozdítsak. (Éljénzés.)

Feltekintetes, társadalmi osztályok, foglalkozásti ágak közötti különbséget én nem ismerem, minden egyes életkőr és érdekkör közreműködését keresem közös célunk: a közpölmódosításra irányított közös törekvésünk elérésére. Az 1888. XXI. t. ez azon rendelkezését, hogy a törvényhatóság élére a főispán áll, én egy figyem fel, hogy míg egyrészt a törvényhatóság önkormányzati és önterhelkezési jogait aggodó gondossággal megvalósítom, sőt azt is kell, rendelkezni fogom, a törvényhatóság köznevelésének a szükségeltetésére irányuló örökösödést tölem felhatalozottan, törekvésem: másrészt eszébejuttatom arra ügyelni, hogy az állami akarat, amikor a törvényes alapú törvényes formában jelentkezik, a legelőször peritárakon is teljes hatállyalvalal érvényesüljön.

Nekem foglalom össze legelőszöriben az én programom pontjait a széklet szent előtti tartva, azt a közzétételre a törvényhatóság tekintetes köznevelésében a gyűlés

lakosságához, hogy feladataim megoldásában, kötelességem teljesítésében engem támogatni méltóztassanak.

Én a mai napot kezdve nem ismerem más kötelességet, más ökö, mint a kormányzatokra lított két törvényhatóság érdekeit szolgáló, azokat istápolni; hogy azonban azt is hűhatalm, szívesérem van mindnyájuknak bűngő támogatására.

Ajtem folytonosan nyitva áll mindenki számára. Nem lesz az a panasz, az a körölem, az a tanács, származék nagytól vagy kicsinytől, amely nálam jószerű meghallgatásra s orvoslásra nem találta. Egészen az önökö leszek.

Alja isten az ő sírását az ön becsületos jóakarattal törekvéseimre. S kérem: fogadjanak is, illetve tartssanak meg jóindulatukban s támogatásukban működéseimben.

A székfoglalóra, amelyet azgó éljénzéssel fogadtak, Davidházy János esperes válaszolt a törvényhatósági bizottság nevében.

A tisztelt nevében Pákozdy Sándor üdvözölte a főispánt leudlatos beszéddel.

Dr. Czeglédy Mihály t. ügyész általános helyeslése közben indítványozta, hogy a főispán székfoglaló és a két üdvözölő beszéd egész terjedelmében örökíttessék meg a mai által jegyzőkönyvében. Az önökö főispán ezt határozatilag kimondta.

A gyűlés után az új főispán a küldöttségeket fogadta.

A városnál.

Tíz órára volt kitűzve a város rondikivüli közgyűlés, de erősen tiszegve felé közeledett már az idő, amidőn jelezték, hogy a főispán elindult a vármegyeházáról.

A városbába lebeszélte és a közgyűlési terem rendkívül zártan volt feladitvite dalszaki növényekkel.

A teremben egészen megtöltötték a bizottsági tagok és a vendégek, akik számos törvényhatóságból gyűltek össze. Megelőztek az összes állami, városi és megyei hivatalok vezetői és tisztviselői. Küldöttségre képviselők voltak az összes hitfelekezeti és iskolák. Nyüzsgő hangyaboly volt a hullázó sokaság, hűyes heroszokja annak a lelkesedésnek, amely az alkotmányos era nyomán fakad.

11 órákor végre megnyitotta a közgyűlést Kovács József polgármester. Néhány szóval üdvözölte a bizottsági tagokat és a vendégeket, amint Vacsey Imre főjegyzővel felolvastatta a főispán kinevezéséről szóló belügyminiszteri leiratot. Miután még röviden előterjesztette, hogy a szokásnak megfelelően Hajdu vármegyé előzőleg beiktatta a főispánt, amelyből jelen volt a városi küldöttsége is, felkérte Márton Imre, K. Tóth Kálmán, Polgári Bálint, ifj. Kertész János, dr. Tüdös János és Reichmann Ármin bizottsági tagokat, hogy a főispán hűvük meg a közgyűlési terembe.

A megjelölt főispánt impozáns lelkesedés fogadta, amelynek lecsillapítáival Kovács József polgármester felkérte, hogy az esküt tegye le. — Az eskümatát Vacsey Imre főjegyző olvasta fel.

A főispán elfoglalta az előbbi széklet és következő becsület tartotta.

Nagyapós Polgármester Ur!
 Telesztes törvényhatóság bizottsági
 Mélyen tisztelt köznevelés!

Még megilletődésem foglalom el iszemnek, házimnak, királyomnak és a törvényhatósági köznevelésben tört esküim elhangzása után és Debreczen városnak kormányzó székét, azaz az erős elhatározással, hogy szertny tehetőseget és tudomány, akaratosság és férfiúi egész lelkesedésemet a percétől kezdve teljesen új állásomnak szentelve, mindent el fogok követni arra nézve, hogy azt a bizalmat, amellyel engem a legmagasabb királyi kőgy kintáértett, azt a meleg

rokonszenvet, amelyet önök irányban tanusítani kegyesek, jóakaratu, becsületes törekvéssel valamely mértékben legalább kiérdemelhesem.

Egyéni gyarlóságom az új állásommal járó feladatok nagy súlyával arányban egyáltalában nem álló gyengeségem tudatában és megilletődés, tekintetes törvényhatósági bizottság, sulyos aggályokká is fokozódni nálam s hogy ennek dacára mégis ezen diszes, de sokszor tövisseikkel bélet székelt elfoglalni merészelem, erre vonatkozó okaim a következők:

Az ország legkiválóbb vezérferiáiból álló jelenlegi alkotmányos kormányk szivből, lelekiből híve vagyok, e kormány politikájának minden vonalon való győzelmet a legnagyobb odaállással támogatni benső meggyőződésem szerint hazafias kötelesség, és ha ez a kormány — lehet, hogy erőmet s arra való hivatottságomat tubecsülve — jónak látta, hogy engem eddigi szerény működési körömből kiszóltsion, s politikájának munkatársává avasson: hazám iránti kötelességemnek tartottam aggodalmaimnak elnyomásával is a nekem felajánlott ezen diszes bizalmi állást, amelyet pedig nem kerestem, s amelyért egyáltalán soha nem törekedtem, amelyben a nagy multu s nagy jövőjű városnak, — melynek ha szőlöttje nem is, de hü fá vagyok, javát és érdekeit munkálni szömben leendő — elfogadjam.

De bátorított engem ezen sokak előtt talán méltán nagykn látszó vállalkozásra az a szives rokonszenv is, amely önök részéről, tisztelt uraim, irányban megnyilatkozott, s jelenleg is megnyilatkozik, amelyből azt remélhetem, hogy jóakaratu törekvéseim támogatónak lesznek s állásomból kifolyó feladataimnak teljesítését megkönnyítik, melyek reményemem engedjék meg, hogy itt kérelem alakjában is kifejezésre juttassam.

Azt jó lélekkel elmondhatom, tekintetes közgyűlés, hogy engem sem beteges ambíció, sem indokolatlan nagyravágás nem vezetett, midőn e fontos állást s kitüntetö megbízatást elfogadtam. Érezem, mint már előbb is mondtam, erőmnek gyengeségét, de tudom azt is, hogy engem hosszú közzolgálalom ideje alatt mindenkor tiszta hazafias szándékkal, becsületes jóakaratu s az a hit vezérelt, hogy ha minden igaz magyar azon a pozícióban, ahová őt polgártársainak bizalma avagy a sors fordargósága állított s szilárdan megállya helyét, szorgalommal, kitartással megteszi kötelességeit: hazánk felvirul, nemzetünk boldog lesz!

Vezérelvem ma is: hiven teljesíteni kötelességemet.

Itt is e közgyűlési terebben Debreczen városának nyilvánosságú közgyűzeiben ez fogja vezérelni minden léptemet.

Nem csak tiszteletben tartom Debreczen városának törvényes is biztosított autonómiáját és önállását, de ha az netalán mások részéről lenne megátumadtatásnak kitéve, annak megvédelmére is sziesek.

Azokban a nagyjelentőségű anyagi és kulturális kérdésekben pedig, melyektől Debreczen sz. kir. város felvirágzása, polgárságának megerősödése, összes lakosságának jövendőbeli boldogulása függ, mindazokban a kérdésekben igaz lelkesedéssel igyekszem e nemes város lakosságát, tisztikarát és közgyűlését legjobb tehetségemmel támogatni és elősegíteni.

Tekintetes törvényhatóság!

En a munka embere voltam a multban, ez kívánok maradni a jövőben is Debreczenben, a magyar alföld e hatalmas nagymultu emporiumában, mely nekem is átvizeték óta szerettet lakozórom, sok munka, nagy feladat vár nem csupán egyesekre, azokra, akik kiemelkedő vagy éppen vezető állásban vannak, de mindazokra, kik e város közéletében munkálni, dolgozni hivatva vannak.

Nem kívánok ez alkalommal részletekbe bocsátkozni, hiszen önök mindannyian még jobban tudják, mint én, milyen nagy és fontos kérdések várának megoldására, melyek jelentős feladatok várának megvalósítására, melyektől Debreczennek fejlődése, polgárságának s összes lakosságának jóléte függ.

En csak azt kívánom és arra kérem e nemes város lakosságát és közönségét, engedjék meg, hogy a jövő nagy munkájából kivehessem én is részemet s szabják a reám eső részt ne erőm és tehetségemhez, de ahöz a lelkesedéshez, mely engem Debreczen város érdekében való fáradhatatlan munkálkodásra ösztönöz. De egyben kérem ehez egy a városi lakosságának, mint az egész törvényhatósági közgyűlésnek, sőt e város minden rangu és rendű lakosainak öszinte bizalmát és állandó támogatását.

Azzal a főhízkodással fordulok Istenhez, adja, hogy jó szándékunknak, becsületes igyekezetünknek Debreczen város szellemi fejlődésében s anyagi felvirágzásában teljes sikere legyen. Fogadjja nagyságos polgármester ur, ugyszintén a tek. törvényhatósági köz-

gyűlés és a mélyen tisztelt közönség az irányban megnyilatkozott szeretetteljes jóindulattal hálás köszönetemet s ismételn ajánlom magamat mindnyájuk szives bizalmába és szeretetébe!

A beszéd elhangzása után percekig hangzott a taps és éljenzés.

A törvényhatósági bizottság nevében Kiss Albert válaszlal lendületesen.

Méltóságos Főispán ur!

Debreczen sz. kir. városnak, mint köztörvényhatóságnak bizottsági gyűlése, tanácsa és tisztviselő kara nevében erőtelen és töredett hangon bár, de öszintén köszöntöm s székfoglaló beszédében tett nyilatkozatát után bizodalommal üdvözölöm

Bizodalommal üdvözölöm méltóságodat, mert ha hazánkra, nemzetünkre és városunkra nem nehezedik is már reá azon „szüvendés és nyomor“, mellyel megfenygetve és sújtova volt: de ezek a napok egy átmeneti korszaknak csak kezdő hajpai.

Az alkotmányt megmenteni, a parlamentárizmust fentartani, a törvényeknek és a jognak uralmát és ezáltal a jog folytonosságát helyreállítani, a polgári és egyéni jogok szabadságát biztosítani és egy a közigazgatás, mint az állami élet minden szervének működését hazafias és megbízható mederbe terelni: ez a a program, mely ezen átmeneti korszaknak munkatervét alkotja és irányítja*.

A kormány ezen programjának támogatására szövetkezett pártok egész tisztaságban és sérteletenségben fentartották elveiket és politikai meggyőződéseiket mi is örömmel fogadtuk az új korszak eljövételének hajnalhasadását, örömmel fogadtuk a kormány megalkodását, bár tudtuk, hogy a mi elveinknek és politikai meggyőződésünknek óhajta várt megvalósítását azon munkaterv még a legkedvezőbb esetben is csak előkészítheti.

És most politikai szomoró helyzetünknek bizonyosságul naponként tapasztaljuk, hogy még azon programunk megtartása, még azon munkatervnek végrehajtásán mily sok akadályba és nehézségbe ütközök. Sőt ma már láthatjuk, hogy egy a törvényhozás és kormány tagjaira, a közigazgatás terén álló férfiakra, sőt még mi reánk is a megpróbáltatások oly erős küzdelmei következnek, mely küzdelmek közt csak úgy állhatunk meg biztosan, ha az országos küzdelmen élén álló férfiak iránt bizodalommal viseltetünk s működésüket öszintén és egyező akarattal támogatjuk. Ezért üdvözölöm és méltóságodat bizodalommal, de a bizottsági közgyűlés, a tanács és a tisztviselői kar részére hasonló bizodalmat kérek tőle is.

Azon egymás iránt való kölcsönös bizodalom, mely egymásnak elvét és politikai meggyőződését tiszteletben tartja, meggyőződésem szerint az ily kölcsönös bizodalom azon közkialap, mely bizonyos megállhatatnak s hazánknak rendületlenül híve lehetünk, azon egyeztetés, mellyel e megpróbáltatások küzdelmei közt győzedelmesen harcolhatunk, a hazaszeretet által megszentelt azon lelkielő, mellyel szeretettel hazánk és nemzetünk s aztán közlebről szerettet városunk javára nagy és hasznos szolgálatoat teljesíthessünk.

De székfoglaló beszédében tett nyilatkozatai után bizodalommal üdvözölöm méltóságodat a mi otthonunknak, szerettet városunknak élén is.

Tudjuk, hogy a város tanácsa és vezetői a multban is böles előrelátással, okos körültekintéssel és lelkiismeretes hűséggel vezették és kezelték ennek ügyeit. A földművelés és állattenyésztés, az ipar különböző ágai és a kereskedelem ur mértékben virágoztak itt, hogy ez a város az ország északkeleti részének központja lett. A polgárok magán tulajdonja és a város vagyona úgy növekedett, hogy ez a város megadhatta és megadta az „Istennek ami az Istené“ és a királynak, ami a királyé és a szabadságharcok idején megadhatta és megadta a magyar hazának és nemzetnek is, ami a hazáé és a nemzeté. Az egyházak és iskolák, a közművelődési, jótékonyági, társadalmi és emberbaráti intézetek bőkezű pártfogója volt, sőt a keblében levő főiskola megmentéséhez, fenntartásához és fejlesztéséhez fejedelmi adományokkal járult. Vezetőit és polgárait vallásosság és jó erkölcs, szorgalom, takarékoság és becsületesség tették országosan ismeretessé és tiszteltté. Így lett e város a lelki szabadság világító tornya, hazánk és nemzetünk szabadságának őrvárosa. Hogy ezután is az legyen és az maradjon, ezt munkálni és kiérdemelni, tekintetes bizottsági közgyűlés, tanácsa és tisztviselői kar, a mi örökségünk és a mi elengedhetetlen kötelességünk.

Ezen törvényhatósági joggal bíró város élén leg állami Méltóságod, mint a végrehajtó hatalom képviselője és az általam említett kötelesség Méltóságodnak is első sorban hivatása és feladata.

— Ki multjára érteket,
Szökbö jövöno örömetlen.

Azért tartam fel tehát a multat, mert az a mi jelen és jövő működésünknek alapja, kiindulási pontja és irányítója.

De ezen kötelesség teljesítésén kívül még sok és messze kiható létesítmények megvalósítása, több modern kiválmakul elegendése és városunk háztartásának alapos és biztos rendezése várakozik reánk. Ez az oka, hogy székfoglaló beszédében tett nyilatkozata után, mint a közigazgatás terén jártas férfit, mint a munka emberét, ki tapasztalatait, tudását, munkakedvét és férfiu egész erejét felajánlotta, e téren is bizodalommal üdvözölöm Méltóságodat és hasonló bizodalommal kérem e bizottsági közgyűlés, a tanács és a tisztviselői kar részére is.

De mivel a mienk csak a munka, az áldás Istené, Istennek áldását kérem Méltóságodra és családjára, Istennek áldását kérem főispáni működésére, hogy az a szeretet és tisztelet, mely most környezi, hogy az a bizodalom, mellyel üdvözöljük: meg ne rendüljön, sőt növekedjék! hogy a híven teljesített kötelesség megnyugtató, boldogító tudatával, családja boldogságára, hazánk, nemzetünk és városunk javára sokáig éljen!¹⁴

Mintán Márton Imre indítványára elhatározták, hogy az elhangzott beszédek a jegyzőkönyvben megőrzökitik, a közgyű és véget ért.

Küldötségek.

A közgyűlés berekesztése után a főispán bevonult a polgármester szobájába és fogadta a tisztelgő küldötségeket. Legelőször a város tisztikara jelent meg, melynek nevében Kovács József polgármester tartott üdvözlő beszédet. Azután az ev. ref. presbiterium Simonffy Imre főgondnok vezetése alatt. A r. kath. egyházat Pap János g. kath. esperes vezette. Az autonóm. izr. hitközség Reichmann Armin vezetése alatt jelent meg, üdvözlő beszédet Krausz Vilmos főrabbi mondott. Az orth. izr. hitközség nevében Strasser rabbi beszélt. Megjelent a debreczeni helyőrség tisztikara is, melynek nevében Gyurics Belazár honvédszuszár ezredes üdvözölte a főispánt. A református főiskola tanári karát dr. Ferenczy Gyula akad. igazgató vezette, aki üdvözlő beszédében arra kérte a főispánt, hogy az Egyetem érdekében fáradozzék. A főispán válaszában kijelentette, hogy az Egyetem kérdésait a legmelegebb buzgóssággal veszi pártfogásába. A gazdasági tanintézet nevében Sztankovics János igazgató beszélt. A kegyesrendi főgymnázium tanári karát Jászai Dező házfőnök vezette. Az állami főreáliskolai tanári kart Géresi Kálmán, a pénzügyigazgatósági tisztviselőket Fauszt Elek az ügyvédi és közjegyzői kamarát Márk Endre és Lestyán Adorján, a máv. üzletvezetőséget pedig Uhlarik Béla üzletvezető vezette.

Megjelentek továbbá a távirtda és posta hivatal Csath Zsigmond, az izr. tanítótestület Kuthi Zsigmond, a m. kir. felmérési felügyelőség Székely Ferencz, a kereskedelmi és iparkamara Szentkirályi Tivadar, a kereskedő társulat és kereskedelmi tanintézet Zádor Lajos és Fábrián Lajos, az anyakönyvi hivatal Dumbrava László, a gyáriparosok szövetsége és iparfelügyelőség Polgár Zsigmond, az ipartestület Zelinger Ede, a dohánygyár Puskás Károly, a Csokonai-kör Géresi Kálmán, a debreczeeni zenede Újfalussy József dr., a debreczeeni gazdasági egyesület és a tisztviselői mezőgazdák szövetsége Riekl Antal, a Gőnczy-egyesület Kosza László, a siketnéma-iskola Gácsér József s a függetlenségi párt Márton Imre vezetése alatt.

A főispánnak minden küldötséghez volt egy-két melegebb szava és mindig helyes érzékkel pendítette meg azt a hurr, amelyet a küldötség szóznoka akart megszólaltatni. A küldötségek tisztelgése fél kettőig eltartott.

A diszbeál.

Délután 2 órára az „Arany Bika” szálló diszterme már teljesen megtelt. Mindegyik teríték mellett virág diszelgett, amelyet a banketlezők gomblyukaikba — a tulipán mellé tűztek és várták az ünnepelt főispán megjelenését.

Két óra után nemsokára megjelent Wespérny Zoltán főispán. Perczekig tartó lelkes éljenzés és a Rákóczi-induló fogadta. A páholyokban ülő előkelő hölgyközönség is tapsolt és éljenzett. Wespérny főispán ezután elfoglalta a főhelyet, amelyet óriási virágcsokor jelzett. Mellette jobbról Kovács József polgármester, balról Némethy Károly belügy-miniszteri osztálytanácsos ült.

A harmadik fogásnál felemelkedett az ünnepelt főispán és egy remél felkösztöntöt mondott Ó Felségére, a királyra, melyet a közönség állva hallgatott végig. — Utána Kovács József polgármester hazafias, tüzes szavakkal éltette a kormányt.

A vármegye részéről dr. Czeglédy Mihály főügyész, a város részéről Vecsey Imre főjegyző ürítették poharat az ünnepeltre.

Utánok a mi ósz református költőlelkészünk Könyves Tóth Kálmán állott fel és felolvasta az itt következő lendületes költeményt:

A mi fejkünk.

Üdvözlő dalra gyujt ez ünnepe engem.
Köszönteni a munka bajnokát.
Reményt, jövőt énkebe szöve zengem:
Napunk derül borult égbolton át.
Féltünk réz vesztése, letiporva:
Alkotmányunk kövára is ledől.
Bátor, vívő csapat áll az oromra,
Ki most fejkünk: az harczolt ott elől.
Parancs dörög: „adjatok föl a várat!”
Hogy bevonuljon a bérszöla hód!
Nehez csatában annyi hó kifárad.
Gyöngül karjuk a rubiga alatt.
Ki most fejkünk: viv köfalán szilárdan,
Nem ejti el ősi joggyevérét.
Kis tábora élén a régi várbán
Csak várja, várja . . . s fordul a kerék.
Mikor vad erőszak uralma törve,
Hazánk egén hajnal dereg mint.
Lehull a láncz . . . elásva sírgödörbe,
Mindenki csak reá gondolt s tekint.
S azt, ki merész tusát vivott víztől,
Nem bántja dicsvagy: ma is oly sérény.
Hol munka vár: ott alkotásra készül.
Kerülve fényt, babért nyer az erény!
Volt ám nem egy, ki rogyva sárga földig,
Feladva elvét, csusz-mászok siet.
Más bérbe buit, de ezt ma nem köszöntik,
Keresd . . . talásv nem egy példányt ilyen!
Ki most fejkünk: magát le nem alazza,
Ürítünk érte áldomásphórt!
Áldozd, ha kell, s tünik e haza gyászra,
Mire Kossuth apánk hiába vár!
Ki most fejkünk: hazája hó szerelme
Kisérte eddig is szövetekül:
Hü hitvese tünik imé szemembe:
Az áldomás sora reá kerül.
Kit ily fennkölt szívű nő lelkesithet:
Nem csügged el, ha felhő tornyosul.
Szemből kiáradó tekintet
A lankadó szivben uj lángra gyul
Ha a két Génusz óv átvölve:
Gránitnál is erősebb szikla fok,
Mit jó Nemtónk sugall: azt szölja nyelve
Rajok figyelj! s emléked élni fog!

Enután Szűcs Miklós törv. elnök köszöntötte a főispánt. Dr. Losonczy Álmós a vendégekért ürített poharat. Némethy Károly min. tanácsos szép beszédben ismét az ünnepeltet köszöntötte fel és beszédét ezzel a fordulattal fejezte be:

— Adja Isten, hogy ne igen jelenjék meg többé Debreczenben főispáni installáció — csak jubileumon.

Még igen sokan mondtak tószót, köztük Fekete Sándor szoboszlói polgármester, aki Wespérny elődje volt a főjegyzői székben.

Ezután még számos pohárköszöntöt mondtak s a Rácz Károly kifünöz zenéje mellett az esteli órákig maradt együtt a társasság.

Meghívás.

a hortobágyi lövésverseny jutalomdíj kiosztására.

A debreczeni gazdasági egyesület és lövésversenyi bizottság a Hortobágyi pusztán 1906 június hó 10-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a lövésárterren népies lökiállítást és lövésversenyi jutalomdíj kiosztást rendez.

Díjak és felldtelek.

Jutalomban részesülhet minden debreczeni lóvalajdonos és gazdának a hortobágyi legeelőri kiállított lóva. A jutalomdíj-osztáson a debreczeni gazdasági egyesület és lövésversenyi bizottság által kiosztalmak a következő díjak:

I. csoport:

Csikóval elővezetett anyakanakék.

1-ső díj	10 drb.	10 koronás arany.	Államdíj.
2-ik	8	10	Egyesületi díj.
3-ik	6	10	Államdíj.
4-ik	4	10	Egyesületi díj.
5-ik	2	10	Államdíj.
6-ik	1	10	Egyesületi díj.
7-ik		bronz oklevél.	

II. csoport:

Három éves kancaeszekék.

1-ső díj	10 drb.	10 koronás arany.	Államdíj.
2-ik	8	10	Államdíj.
3-ik	5	10	Lovaregyleti díj.
4-ik	4	10	Egyesületi díj.
5-ik	1	10	
6-ik	1	10	
7-ik		bronz oklevél.	

III. csoport:

Két éves kancaeszekék.

1-ső díj	5 drb.	10 koronás arany.	Egyesületi díj.
2-ik	3	10	Kass Mihály díj.
3-ik	2	10	Egyesületi díj.
4-ik		bronz oklevél.	

IV. csoport:

Egy éves kancaeszekék.

1-ső díj	5 drb.	10 koronás arany.	Egyesületi díj.
2-ik	3	10	
3-ik	2	10	
4-ik		bronz oklevél.	

V. csoport:

Egy éves méneszekék.

1-ső díj	Steinfeld championdíj	10 drb.	10 koronás arany.
2-ik díj	arany oklevél.		

VI. csoport:

Három éves méneszekék.

1-ső díj	Steinfeld championdíj	10 drb.	10 koronás arany.
2-ik díj	arany oklevél.		

A jutalmazottak által az egyesület rendelkezésére visszabocsátott díjak hegyett megfelelő elismerő oklevelek adatkak ki, melyek a díjakhoz képest megállapítva vannak. Minden díjazott ló Debreczen sz. kir. város adományából szalaggal díszített fel. Azon tenyésztők, kik egy csoportban aranydíjat nyertek, ugyanazon csoportban csak megfelelő elismerő oklevélben részesülnek.

Az eddigi gyakorlatól eltérőleg, senki külön felvételben felhíva nem lesz lovának elővezetésére és amidőn erre a gazdaközönség figyelmet külön is felhívják, felkérik, hogy díjazásra érdemes lovaik kijelölt helyre reggel 7 óra előtti oda vezetésre, hogy azok jegyzékbe vétésének, s a bírói bizottság akadály nélkül megkezdhesse működését.

Felkérik az érdeklődő közönséget, hogy ezen díjazáson megjelenjen szíveskedjék. Hortobágyra indulás a rendes vonaton június hó 10-én reggel fél 6 órakor, visszajövetel a rendes vonattal délután 3 órakor leendő. Elkészés tetszés szerint a hortobágyi eszárháza történik. Értesítés nyerhető az egyesület titkári hivatalában (város-ház I. emelet. 14. sz.)

A hortobágyi 1906 június hó 10-diki lódíjazás bírói bizottsága.

Elnök: Hattfesz Kázmér.

Tagok: Leidl Emil m. kir. törvényhatóság állami állatorvos. Bonyhádi Perczel Dénes mentelepi parancsnok. Mőháros János mentelepi főállatorvos. Tóth József állati egészségügyi felügyelő. Bartha István állattenyésztés-felügyelő. Husza Vazul m. kir. állami állatorvos. Axmann Gyula városi állatorvos. Cseh János városi állatorvos. Szatankovics János m. kir. gazdasági tanintézet igazgató. Ifj. Sporzon Pál gazdasági tanintézeti tanár. Dr. Czeglédy Mihály hajdumegyei gazd. egyesületi elnök. Dávidhazy Sándor hajdumegyei gazd. egyesületi titkár. Király Gyula gazdasági tanácsnok. Udvarhelyi Géza tb. tanácsnok. Kertész István, Kertész Imre, ifj. Kertész István, ifj. Kertész János, Pogári József, Szűcs István, Király József, Zöld Mihály, Lada István, Koszorus Lajos, Jóna János, Jobbhagy János, Váczy János, Vecsey Zoltán, Békezy László, Fried Emil, Ferenczy Elek, Jóna István, Harstein Nándor, Pásztor István, Szentesy János, Rickl Antal, Polgári-Bálint, Rácz Lajos.

A felfüggesztet rendőr tisztviselők fegyelmi ügyének befejezése.

Határozat.

A városi tisztí főügyésnek 1450/1906. évi. sz. a. iktatott s jelen fegyelmi eljárás megelőző vizsgálat tárgyában beadott véleménye és indítványa alapján a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányára a következő határozatot hozta:

Dr. K. Tóth Mihály rendőrfőkapitány, Ács Nagy Ferencz rendőrfelügyelő, Orosz László rendőrfelügyelő, Bardócz András rendőrbiztos, Szűcs Lajos rendőrbiztos és Nagy Imre polgári biztos ellen a m. kir. belügyminiszternek 7861/III. a. 1906. sz. rendeletével az 1886/XXIII. t. cz. 15. a) pontjába ütköző fegyelmi vétség miatt elrendelt eljárás abban hagyatását kímondja és e határozatjogerőre emelkedése után Vadas Mózes rendőrszereplőnek, Botos András rendőrszereplőnek, Horváth Gábor, Kariku Balázs, Horváth Károly, Bihon Miklós, Nagy László, Bakó Péter, Hollós József, Váci Sándor, Hajdu Kálmán és Ványi Zsigmond rendőrökre vonatkozó határozat hozataláig végett a város polgármesteréhez az összes iratokat áttenni rendel.

Indokok:

A m. kir. belügyminiszternek 7861/III. a) 1906. sz. rendeletével az elől megnevezett rendőrtisztviselők ellen azert rendeltetett el a fegyelmi eljárás megelőző vizsgálat, mert azok Kovács Gusztáv kinevezett főispánnak 1906 január 2-án este Debreczenben történt megérkezése s annak a vasúti állomáson történt bántalmazása alkalmával hanyagul a város polgármesterét, hogy a rendőrlétszereplő létszám-teljesített, hivatal kötelességükkel; egyszermind utasította busz tartozó Vadas Mózes orparancsnok és fentebb megnevezett társai ellen, Vadas Mózes és Botos András orparancsnokoknak állásuktól felfüggesztése mellett — ugyanezen fegyelmi vétség miatt szabályszerűen járjon el.

Közelebbről elrendeltetett a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat:

1-ször: Dr. K. Tóth Mihály mezőrendőr kapitány ellen azert, mert a büntetendő cselekmény elkövetésekor a helyszínen tartózkodva zellárnyos intézkedést nem tett;

2-ször: Ács Nagy Ferencz rendőrfelügyelő ellen azert, mert mint a büntetendő cselekmények elkövetésének idejében központi felügyeleti szolgálatot teljesített rendőrtisztviselő, amidőn az eset tudomására jutott, intézkedést kellő alaposág nélkül, felültesen tett meg;

3-ször: Orosz László rendőrfelügyelő ellen azert, mert a büntetendő cselekmény elkövetéséről tudomást szerzve, — az ügy iránt nem érdeklődött, — ezenkívül a

bűnyű vizsgálata során, mint nyomozó tisztviselő, kötelességét súlyosan megsértette az által, hogy a tanuvallo-másokból lenyeges adatok felvételét elmulasztotta;

4-szer.: Bardócz András rendőrbiztos ellen azért, mert ellene az a vád merült fel, hogy súlyos kötelesség mulasztást, fegyelemsértést és a közönséggel szemben durva magaviseletet tanusított;

5-ször.: Szócs Lajos rendőrbiztos ellen azért, mert a büntetendő cselekményt megelőzőleg a helyszínen tartózkodott, az előkészületekről közvetlen tapasztalást szerzett s a kötelességéről jelentéstételt mégis mellőzte;

6-ször.: végül Nagy Imre polgári biztos ellen azért, mert a büntetendő cselekmény alkalmával a tartalékkal kivezényeltetve, felületesen járt el.

A lefolytatott vizsgálat adataival olyan cselekmény vagy mulasztás, amely az 1886. XXIII. t. cz. 15. a) pontjába ütközőkét fogalmi vétség ismervét kimutatná s tényálladékaik feltüntetné, — ezekkel a rendőrtisztviselőkkel szemben bizonyítást nem nyert.

Nevezések:

Ad. 1. Dr. K. Tóth Mihály mezőrendőr-kapitányra vonatkozólag meg van ugyan állapítva a saját beismerése s Berzoffy Vincze bankhivatalnok tanuvalloásával, hogy a kérdéses estén a vasuti állomás felé sétálva s a vasuti épület előtt nagyobb embertömeget észelve, bementek az állomásra a csoportosulás okát megdönti. Azt a felvilágosítást kapták ugyan, hogy a tömeg a főispán érkezését várja, — de kifejezte sógora előtt, hogy ő azt lehetetlennek tartja, hogy a főispán minden övintézkedés megtétele nélkül érkezhessek s ez az egész csoportosulás és láрма csak komédia. A vasuti átterem előtt állva várták aztán a vonat érkezését s amidőn azt látta, hogy a megérkezett vonatot az állomás keleti oldaláról benyomuló tömeg megrohanta, arról egy óreg urat levonsolt, — akiről egyéb-ként egyikük sem hitte, hogy a főispán legyen — ezen szavakkal: „ez már még sem hagyhatom, bemegyek a városba rendőroktat” Berzoffy Vinczét otthagya, gyors léptekkel, mint Horvay Lajos tanító igazolja — kivel a Hunyadi-utca közepén találkozik — rohanna igyekezett be a városba, kérdezve a tanítóitól, hogy nem látott-e itt a közelben valahol rendőrt? Rendőrt azonban az egész utvonalon nem talált.

Tekintve, hogy dr. K. Tóth Mihály, mint mezőrendőr-kapitány, a város belterületén rendőri szolgálatot egyáltalán nem teljesít; vele a rendőri szolgálatra vonatkozó rendelkezések s így a napi szolgálat beosztás sem közzöletik, — öt egy utczai tüntetés, vagy büntetendő cselekmény előkövetésének megakadályozása körül más és több kötelesség, mint bármely más polgárt nem terhel. Így eljárásában, fegyelmi vétség tényálladéka még abban az esetben sem volna nékem felismerhető és megállapítható, ha a kérdéses alkalommal teljesen passzív magaviseletet tanusított volna.

Ad. 2. Ács Nagy Ferenczre vonatkozólag bizonyítva van a vizsgálat adataival, hogy a kérdéses estén $\frac{1}{8}$ óra tájban Kubinyi Mihály őrsparancsnok jelentette neki, mint központi felügyelői szolgálatot teljesített rendőrtisztviselőnek, hogy a vasuti állomás főnökségétől kapott telefon értesítés szerint a főispán megérkezett s azt a tömeg inzultálja. Nem tudván feltételezni, hogy az akkori viszonyok között a főispán minden értesítés és a szükséges övintézkedés megtétele nélkül érkezhessek meg, — a telefon értesítést misztifikációnak tartotta s utasította a jelenlevő őrsparancsnokot, hogy az állomás őrségétől kérjen távbeszélőn felvilágosítást. Az őrsparancsnok azonban onnan választ nem kapott. Még el sem távozott a telefontól, amidőn ismét csengettek: dr. Boldisár Kálmán főkapitány-helyettes a kaszinóból azt az utasítást adta a központnak, hogy Nagy Imre polgári biztos a tartalékkal haladéktalanul menjen ki a vasuti állomáshoz, — ami az Ács Nagy Ferencz jelenlétében nyomban megtörtént. Alig vonult ki a tartalék, — a polgármester kérdezte telefonon, hogy a központ történt-e és ha igen, miféle intézkedés? A polgármester azt az értesítést, hogy a tartalék kivonult a vasúthoz, tudomásul vette, további rendelkezéseket nem tett.

Ily körülmények között Ács Nagy Ferencz rendőrfogalmazóval szemben az a vád, hogy intézkedését kellő alapossg nélkül, felületesen tette meg, — a vizsgálat adataival beigazolás nem nyert, mert a tartalék kivonulása iránt hivatali előjáró, a helyettes főkapitány, rendelkezett; akkor pedig, amikor a polgármester telefonon kérdészködött a központot tett intézkedések felől, a karhatalom kirendelése iránt jelentést tenni meg abban az esetben sem tartható volna szükségesnek, ha tudomással bírt volna arról, hogy a büntetendő cselekmény megakadályozására a kiküldött rendőrségi tartalék nem elegendő.

Ad. 3. Orosz László rendőrfogalmazóra vonatkozólag a vizsgálat adataival az a tényállás állapított meg, hogy a kérdéses napon este 6 órakor hivatali teendőinek elvégzése után Papi Ferencz rendőrségi inokkal a »Szarvas« czimű vendéglőbe ment borozni s ott más vendégekkel, együtt egy belső szobában időzött. Papi Ferencz rendőrségi inok a vendéglő utczai szobájában tartózkodó vendégek felé értesítvén, hogy a főispán megérkezett, jelentette neki hogy elmegyen és meggyőződik: mennyiben felel meg ez a hír a valóságnak?

Ő ebben megnyugodott annyival inkább, mert valószínűtlennek tartotta a hírt s mert szolgálatban nem volt s a vendégekkel tovább ott időzött. Papi Ferencz inok már csak azután ment vissza hozzá, amikor a főispán az Alföldi takarékpénztár épületében biztonságba helyeztetett. Amint ezt az értesítést vette, — tüstént ott hagyta a társaságot s az Alföldi takarékpénztár épületéhez sietett, ahol azonban az ő intervenciójára már szükség nem volt.

Az a vád sem nyert vele szemben beigazolást, hogy a bűnyű vizsgálata során, mint nyomozó tisztviselő a tanu valloásokból lenyeges adatoknak jegyzőkönyvbe vételét elmulasztotta, mert megállapított, hogy Péterfi Benő valloása azon részének jegyzőkönyvbe vételét tagadta meg, amely szerint ez a tanu este 10 órakor a kávéházban hallotta, hogy Bekáys János lapszerkesztő a főispánt nemcsak nem üttötte, sőt ellenkezőleg védte. Ennek a hallomásnak jegyzőkönyvbe vétele a bűnyű felderítésére szükséges egyáltalán nem volt, mert arra teljesen alkalmatlan s mint ilyen szóbeszédnek jegyzőkönyvbe vételét helyesen tagadta meg.

Orosz László itt változt eljárárásában és magatartásában az 1886. évi XXIII. t. cz. 15. §-ába ütköző fegyelmi vétség ismérve fel nem találhatók.

Ad. 4. Bardócz András rendőrbiztosra vonatkozólag megállapított, hogy a kérdéses estvén a »Szechenyi« vendéglőben időzött egy nagyobb társasággal. Amikor a vendéglő fia a társasághoz menve elbeszélte, hogy nagy tömeg ember a vasutól gyászkoosin viszen be a városba egy felöltözöttet bábut. Erre nevezett rendőrbiztos a társaságot ott hagyta s a Hunyadi- és Késes-utca sarkán álló őrszemhez, Horváth Károly rendőrhöz, sietett s tőle azt a felvilágosítást nyervén, hogy azon a kocsin nem bábut, hanem egy őr embert visznek, akiről azt állítják, hogy a főispán. Eme felvilágosítás után nevezett rendőrbiztos futva indult befelé a városba s csak a rendőz az ügyfelmegte-tésére lassította meg futását, hogy hasztalan fut már, az a kocsi már régebben elment. A piacon találkozott Szócs Lajos rendőrbiztossal, azzal együtt a tömegben felkeresték a rendőrfőkapitányt, nála jelentkeztek s együtt felmentek az Alföldi takarékpénztár helyiségébe. Innen Nagy Győző tábornok utasítására kiment az indóházhoz s az éjjeli vonatra a főispán részére Budapestre külön kocsit rendelt. Erről az Alföldi takarékpénztárnál a főkapitánynak jelentést tett s ott maradt addig, amíg a főispán kocsin a vasúthoz indult, azzal együtt kiment a vasuti állomásra s mellette maradt a vonat elindulásáig.

Bizonyítva van még Gál Samu vasuti raktárnok vallo-mása és a saját beismerésével, hogy január hó 2-án dél-éltől nevezett raktárnokkal beszélgetve, ennek azon kijelentésére, hogy a kinevezett főispán megérkezése alkalmával nehéz dolga lesz a rendőrségnek: olyan nyilatkozatot tett, hogy azon alkalommal a rendőrségnek nem lesz dolga, mert a fogadtatás körüli közreműködéstől a rendőrség —

közgyűlési határozattal el van tiltva, de különben is — mint más helyeken, — úgy itt is a főispán installációja körül a csendőrség és a katonaság fog közreműködni.

Hogy a közönséggel szemben durva magaviseletet tanúsított volna, ami egyik okul van felhozva a fegyelmi vizsgálatnak elrendelésénél, ez irányban a vizsgálat során ellene semmiféle adat fel nem merült.

Fentebb vázolt eljárásában pedig fegyelmi vétség tényállásai fel nem ismerhetők.

Ad. 5. Szócs Lajos rendőrbiztosra vonatkozólag a vizsgálat adataival, vagy a kérdéses estén — mint többször szokott — kiment a vasúti állomásra s ott a III-ad osztályú étteremben hosszabb időn át tartózkodott s így látnia kellett, hogy ott a rendesnél nagyobb számban járnak-kelnek az emberek, sőt látnia kellett a gyászocsit is. Meg van állapítva, hogy a csarnokban tartózkodott akkor is, amikor a tömeg a főispánt kihurcolta — és hogy mindezekről a közpönton jelentést nem tett.

Ezekkel a terhelt adatokkal szemben alaposnak és teljes mértékben méltánylandónak kellett elfogadni nevezett rendőrbiztosnak azt a védekezését, hogy a váróteremben a rendesnél nagyobb számú egyének jelenlétét az azo napi heti-vásári forgalommal magyarázta meg magának s hogy amikor a vonat megérkezése után a kijárat csarnokában nagyobb zajt hallva s erre a III-ad oszt. váró-és étteremből oda kimenve, ott olyan nagy és sűrű embertömeget talált, hogy azon keresztül — a tömeg által hurcolt egyénhez hozzá nem juthatott; — továbbá, hogy a zavargróól a központnak azért nem tehetett jelentést, mert annak a szobának ajtaját, melyben az állomási rendőrségi telefon elhelyezve van, — zárva találta. — Ez utóbbi védekezésére nincs ugyan bizonyítéka, de valószínűnek kellett ezt elfogadni azért, mert innen nyomban a kaszinó épületébe sietett, hol a rendőrfőkapitány az esti órákban tartózkodni szokott s az ottan talált helyettes rendőrfőkapitány dr. Boldisár Kálmánnak az esetről jelentést tett.

Az a vád tehát, hogy a kötelezőszerszű jelentéstételt elmulasztotta, Szócs Lajos rendőrbiztos bebizonyíthatólag nem terheli. Az pedig egyes emberek erejét felülmúló, észszerűlen vállalkozás lett volna részéről, ha a főispánt megátadott több száz, sőt ezreket menő főből álló izgatott tömeggel szemben egymaga lépett volna föl a főispán védelmezőjeként. Józan emberi számítás szerint ez a felépés nem lett volna alkalmas a büntetendő cselekmény megakadályozására, sőt ellenkezőleg, további sajnálatos következményeket vont volna maga után.

Ad. 6., Nagy Imre polgári biztos 1906 január 2-ika és 3-ika közötti éjelen, mint felügyelő rendőr-alkalmazott — a központra volt szolgálatra beosztva. — Mint ilyen, este fél 8 és 8 óra között kapta az utasítást, hogy a tartalékokat képező 8 emberrel vonuljon ki a vasúti állomáshoz az ott folyó zavarzás megakadályozására. A parancs vétele után azonnal kivonult a vasúti állomáshoz, de ott már akkor csend és rend volt. Csúpan az őrszolgálatot teljesített rendőrököt hallotta, hogy nagy csoportosulat volt s talán a főispánt inzulálta a tömeg. Ezt telefonon jelentette a kaszinóba dr. Boldisár Kálmán h. rendőrfőkapitány-nak, kitől a kivonulásra a parancsot kapta s ezután a legénységgel bevonult a központra.

Bihon Miklós rendőr — a vármegyeház előtti téren őrként — azt vallotta ugyan, hogy amikor Nagy Imre polgári biztos a kivonuló tartaalékkal a megyeház elé ért, ő jelentette neki, hogy a tömeg már bejött s a nagytemplom felé tart; s az is igaz ugyan, hogy a később talál-takhoz képest a nevezett polgári biztos részéről az lett volna helyes eljárás, ha ezen jelentés után a vett parancs-tól eltérve, nem a vasúti állomáshoz megyen ki a tartalékkal, hanem a tömeg után indul s azt szétoszlantatja s a további kihágásokat megakadályozni törekszik, — de tekinve azt a körülményt, hogy ezen jelentés mellett még nem tekinthette kizártnak annak szükségességét, hogy az állomás épülethez vonuljon ki: Nagy Imre polgári biztos részére fegyelmi vétséget képező felületés eljárásnak nem lehet minősíteni azt, hogy ő a kapott parancsot szó szerint teljesítette. Megtörténhetett volna ugyanis az, hogy a

tömeg egy része bármi oknál fogva is az állomási épület-nél kitmaradt s ott kihágásokat követett volna el — s ez esetben őt méltán és jogosan terhelhetné volna a felelősség azért, ha a kapott parancsot szorosan nem teljesítette.

Ezeknek az indokoknak alapján az elől megnevezett valamennyi rendőrtisztviselő ellen a fegyelmi eljárás abbanhagyását kellett kimondani, de egyszersmind arra tekintettel, hogy a rendőrlégénység létszámához tartozó egyéneket a polgármester veszi fel és bocsátja el, a szintén fegyelmi eljárás alá vont rendőrök ügyében hozandó határozat végett — az összes iratoknak a polgármesterhez történendő áttételét kellett elrendelni.

Miről Méltóságos Wespriény Zoltán főispán ur, Kovács József polgármester ur, az összes iratok áttételével, városi tanács további intézkedés végett, továbbá dr. K. Tóth Mihály mezőrendőrkapitány, Ács Nagy Ferencz és ifj. Orosz László rendőrfőfogalmazó urak, Bardócz András és Szócs Lajos rendőrbiztosok, végül Nagy Imre polgári biztos határozatlag értesítendők.

Kelt Debreczen szab. kir. város közigazgatási bizottsága fegyelmi választmányának 1906. évi június 10 5-én tartott üléséből.

Kiad.

Vecsey,
elf. adó.

Kovács József,

polgármester,
a főispán helyett h. elnök.

Hirek.

— A muzeumi bizottság gyűlése. A városi muzeumi ad hoc bizottság tegnap a Csokonai tér termében Oláh Károly tanácsnok előlése mellett több rendbeli fontos ügyét tárgyalta a muzeumnak. Mint hogy a muzeumi állás végleges betöltését a gyűjtemények öröndetes gyarapodása, az ezzel járó munka szaporodása, különösen pedig a muzeum és könyvtárak orsz. főfelügyelőségének ama nagyszabásu tervezete elődázhatatlannul követeli, amely Debreczent több vármegye területére nézve központi néprajzi muzeum helyül szemelte ki, a bizottság az állami segélyeknek 1907-től való jelentékeny fölemelését határozta el, részint a muzeum ör fizetésének méltányos javításá, részint a gyűjtemények nagyobb méretű gyarapíthatása végett. Ez alapon állította tehát össze mostani ülésében az 1907. évi költségvetést, melynek jóváhagyását a főfelügyelőségtől hosszabb indokolással kérelmezi. Egyttal segélyt és engedélyt kér Zoltai Lajos, muzeum részére a főfelügyelőségtől ahoz is, hogy a néprajzi muzeum kezelése csinja-binját szeptemberben a nemzeti muzeum néprajzi osztályában elszámíthassa. Már erre való tekintetből felhatalmazta Lövkovits Arthur igazgatót, hogy a muzeum számára fényképező készüléket szerezzen. Lövkovits Arthur igazgató ez évben eddig tett muzeumi kiadásokról, Zoltai Lajos pedig a basahalmi, füzfa-csöszházi, elpei és egykei régészeti ásátásokról, a muzeum több rendbeli gyarapodásáról jelentettek. A bizottság kö-zszönlő levelek küldését határozta el a muzeum pártfogóhoz. Kardos Samu dr. könyv-, proklamáció- és hírlap-gyűjteményének megvételét elvileg jónak tartja a bizottság s annak megtekintésére, esetleg az alku megkötésére 3 tagu küldöttséget alakított Ferenczy Gyula akad. tanár előnlésével. A muzeumban felvizgázó 48-as hónapok díjazását segélyképen idéglenesen feljebb emelte az e czélra Lövkovits Arthur által gyűjtött alap terhére Egyéb ügyeket is tárgyalta.

— Felhívás Debreczen város iparosaihoz. Múltán a Piac-utca 27. sz. alatt (városi bérház) uri és női divat-áru üzletet megnyitottam, ezzel kapcsolatban mindenféle magyar ipari kézműmennyeket is raktáron tartok és annak elárúsítását, közvetítését elvállalom. Felhivom tehát azon tisztelt iparos mestereket, akik ilyesmikkel foglalkoznak és kézműmennyeket forgalomba hozni óhajtják, hogy üzletemben jelentkezni sziveskedjenek. Tisztelettel Aszmann Ferencz.

— **Uj hivatalos órák az anyakönyvi hivatalnál.** Debreczen város közigazgatási bizottsága, mely törvény szerint hivatott arra, hogy az anyakönyvvezetői hivatal hivatalos óráit megállapítsa, utóbbi ülésén kimondta, hogy az eddigi hivatalos órák rendjét megváltoztatja. Az új rend állandó lesz és a következő: Hétköznapokon május 1-től szeptember 30-áig naponta 7 órától — délután 1 óráig, vasárnapokon 9—12-ig, — Október 1-től április 30-ig 8—12-ig. Egyben utasította bizottság az anyakönyvvezetőt, hogy a sűrűsebb esetek állami anyakönyvvezetésére a tisztviselők közül egy tartson inspekcziót délután. Az új rend már a napokban életbe lép.

— **A római katolikusok helyettes plébánosa.** Szmracsányi Pál nagyváradi püspök intézkedésére Winkler József nagyprépost értesítette a debreczeni plébánia hivatal, hogy Nyári Ignácot, aki Wolaffka Nándor halála óta a plébánia ügyeit vezette, eme tisztességét felmentette. Az új plébános helyettese dr. Molnár Kálmán, a Thériziánium nagyműveltségű jeles igazgatója. A nagyprépost arról is értesítette az új plébános helytest, hogy részt kell vennie mindama egyházi bizottságokban, a melyekben Wolaffka Nándor dr. részt vett.

— **A debreczeni urkocsis versenyek.** Őriási érdeklődés mutatkozik a debreczeni urkocsis versenyek iránt, melyeknek egyik fődrékessége a négyes fogatok versenye lesz. A nevezések határideje erre a speciális számrá tegnap járt le. Nevezést jelentettek be Semsey István báró, Keglevich Gyula gróf, Kohner Vilmos, Lipthay Béla, ifj. Kornics Ferencz, Vecsey Zoltán és Grósz Ferencz. A kettős és egyes fogatok versenyére, a nevezési határidő e hó 12-ének délelőtti 12 órája. Az urkocsis verseny e hó 21-én lesz.

— **Debreczen adózása.** A pénzügyigazgatósági jelentés szerint Debreczen lakossága által befizetett május hóban: Egyenes adóban 143,217 korona, 60 ezer koronával több, mint a múlt év e hónapjában. Hadmentesség díjban befizettek 539 koronát, bélyeg jövedékben 46,527 koronát, jogilletékben 19,633 koronát, jövedékekben 1,265 koronát, dohányjövédékben a vármegye fogyasztásával együtt 177,802 koronát, határvám jövedékben 15,023 koronát, fogyasztási és italadóban 25 ezer koronát. Fizetési halasztás 9 esetben engedélyeztetett.

— **Debreczen közigazgatása.** Kovács József polgármester jelentése szerint az elmúlt május hóban letartóztattak Debreczenben 215 egyént, akikből 5 az ügyészséghez adatott át. Iparigazolványt kapott 59 egyén s ezen a czímen 760 korona folyt be iparkattási czélokra. A katonai létszám volt: közöshadseregben 1440 ember 519 lóval, m. kir. honvédség 996 ember 167 lóval.

— **Ülés a kamaránál.** A kamara kereskedelmi osztálya kedden délután 3 órakor tartotta ülését Szentkirályi Tivadar előnöktele alatt, melyen több fontos kereskedelmi érdekű ügy kieszítettet el a legközelebbi közgyűlésre.

— Igy megállapította az ülés azon határozat, melyek között az ipari alkalmazottak jutalmazásához hasonlóan a kereskedelmi alkalmazottak jutalmazása is rendszerezhető volna. A postatakarék fiókoknál szám nélküli befizetési lapok forgalomba bocsátása iránt, mely kérelem már egyszer visszautasítottat a postatakarékpénztári igazgatóság által, újlag lépések tételét javasolja. Az első debreczeni takarékpénztár azon mozzalmát, mely az ország összes pénzüzetekének az országos szövetségbe való belépése iránt indított, az osztály örvendetes tudomással veszi s célz és mozzalom támogatását javasolja s képviselőit az értekezletre kiküldi. Ezeken kívül számos fontos kihágási és kereskedelmi peres ügyben állapította meg szakvéleményét hatóságok és bíróságok részére. Végül egy debreczeni kéziralgó üzlet díjai és óvadéka tekintetében adott hatósági megkeresésre véleményt a szakosztályi gyűlés.

— **A város közegészsége.** Az elmúlt május hónapban a közegészségügyi viszonyok sokkal kedvezőbbek voltak, mint az előző hónapokban. A közigazgatási bizottság elé terjesztett főorvosi jelentés különösen kiemeli, hogy

minden járványos betegség megszűnt s fertőző kórok is csak szórányosan fordultak el. Ami járványos megbetegedések előfordul, az a Pusztá-Macson április hóban dühöngött kanyaró maradványa volt.

— **A tisztviselők kérélmé.** A város legközelebbi közgyűlésén szóba kerül az a beadvány, melyet a tisztviselőtelep alapítói Kazinczy Gábor táblabíró vezetésével csütörtökön nyújtottak át küldöttségileg a város polgármesterének. A beadványban tudvalegő a tisztviselők azon terület átengedését kérelmezik a várostól, mely a bábákepezde háta mögött terül el és a jelzett czélra, nemcsak a tisztviselők, de a város saját érdekeit tekintve, különösen alkalmas. Volt ugyan szó arról, hogy ezen térségben idővel, vagyis majd akkor, ha a bábákepezde környéke teljesen kiépül, egy modern parkot létesítend a város, de ez az idő behatárolatlan messze van és előrelátható, hogy amily kihasználatlannal hevert ez a terület máig, gy oly kevésbé fog értékesíteni a jövőben is, hacsak át nem engedik azt a szorgalmas tisztviselők gondozó kezének. Parkot ugyanis nem szoktak a város végén létesíteni; annak a város legbelső térein van helye és ilyet a jövőben is találnak, majd ha lesz reá pénz. Most egyelőre azon kell lennünk, hogy a kérdésben forgó terület lehető legcélszerűbben használtsák fel. Erre nézve pedig sohasem fog oly kedvező alkalom kínálkozni, mint a jelenlegi, mert ha a derék tisztviselők ezen területet beépítenék, ezáltal nemcsak egy értékes csinos telephez jutunk, ami mindenesetre kedvesebb látványra leend szemütnökre, de az építkezés által az egész környék nyerni fog értéket, mert tudvalevő dolog, hogy a nagyobb forgalom az ingatlanok érték emelkedését idézi elő, már pedig a czélbavett telep igen jelentékeny és új irányú forgalmat fog előidézni. Másrészt ezen építkezés folytán a városnak a tetemőnél kitörölő vége természetes folytatást nyerend az állomás felé, miáltal a város természetes fejlődésének egészséges ösvény nyitatik. Kivánatos lenne, ha a döntésre hivatott városatyák s kérdést oly beható tanulmányozásra méltatnák, aminőt ezen igen fontos ügy megérdemel.

— **Április hó 15-én megnyit a nagyerdői gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is, akik emennek hidegvíz kurára messze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvízgyógyimódot ép úgy használhatnák a Nagyerdőn, hol a vízgymódot minden modern eszközle, a fűrdőbőrle elismert szaktudomány, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezősükre áll. A fűrdőbőrle Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern higiénia minden eszközzel és oly olcsó áron kuralathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsek-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy az legkülönbözőbb betegségeknel eredményel alkalmazhatjuk. Általában a vízgymódot edzőleg, étetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az idegrendszer kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésű idezeitik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zarándok ki a hidegvízgyógyimó alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőkert felénkíti és a lassan működő szerveket felírísít. Eredményel alkalmazható tehát a vízgymódot és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni egyengüléseknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a legzörszerveknek hurto állapotba való hajlamánál. 3. Tüplakozási zavaroknál, u. m. vérszegénység, sápkór, kövérség, kősvény-, gürvőkór- és csukorizelésnél. 4. Gyomor-, bél- és máj betegségeknel. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértőlulás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseivel, a neurastheniánál, ennek sokadala jelenségeivel, a mint: fejfájás, szédülés, fejnyomás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szivbántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle betegségnél, görcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdői hidegvízgyógyintézet modern és czélzserű berendezése, fekvése és kitünő puha vize föltötte alkalmas tényezők a vizkuránál sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőkert, az árák mérsékelték. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5—8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki keressen meg elvesztett egészségét a nagyerdői hidegvízgyógyintézetben

Uri dívat, kalap és fehérmű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Ujfalussy-ház. Angol női bluzokat, férfi fehérműeket és kelen-gyékert mérték szerint a legszebb kivitelben készít.